

Antwoorden van de minister van Justitie, mede namens de staatssecretaris van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de vragen van het lid Arib (PvdA) over het verdwijnen van een slachtoffer van eerwraak terwijl deze zaak bij de autoriteiten bekend is. (Ingezonden 15 oktober 2009, nr. 2009Z18956)

Vraag 1

Kent u het bericht «Getrouwd op haar dertiende»

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat de zaken die in het bericht worden genoemd feitelijk waar zijn? Zo nee, welke concrete zaken dan niet?

Antwoord 2

Voor een antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het feitenrelaas dat mij door de burgemeester van Den Haag, namens de lokale driehoek, beschikbaar is gesteld, en u hierbij ter vertrouwelijke kennisneming aantreft. Dit laatste vanwege privacybelangen van de betrokken jonge vrouw en vanwege het feit dat er momenteel nog een strafrechtelijk onderzoek loopt naar de vader en de ex-echtgenoot van betrokkene. Door in het openbaar uitgebreid op de casus in te gaan kunnen belangen van opsporing en vervolging worden geschaad. Ik kan u wel melden dat de verblijfplaats van het meisje inmiddels bekend is, en dat er geen sprake lijkt te zijn van eerwraak of van een onvrijwillig vertrek uit Nederland.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het verontrustend en teleurstellend is dat een meisje waarvan bekend was dat er een groot risico bestaat dat zij slachtoffer zou worden van eerwraak, ondanks de aandacht van vele Nederlandse autoriteiten, toch mogelijk slachtoffer is geworden, en in ieder geval buiten het (toe)zicht van die autoriteiten is geraakt? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Elk geval waar sprake is van (een risico op) eengerelateerd geweld is er een teveel, en het levert dan ook een gevoel van teleurstelling op als de autoriteiten, om welke reden dan ook, geen of onvoldoende grip op de situatie kunnen krijgen. Hierbij is het overigens wel van belang op te merken dat in een zaak als deze hulpverlening slechts mogelijk is met medewerking en instemming van de betrokkene. In het antwoord op vraag 4 ga ik in op de acties die worden ondernomen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat uit deze zaak blijkt dat Nederlandse instanties nog steeds onderschatten hoe gevaarlijk en ook slinks eerwraak kan zijn, ondanks alle media-aandacht, cursussen en onderzoeken, en dat er kennis is opgebouwd, maar het Instinct ontbreekt? Zo ja, wat gaat u doen om te zorgen dat de opgedane kennis wel in de praktijk wordt gebruikt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Uit deze casus blijkt hoeveel beroepskrachten en instanties bij een individuele zaak betrokken kunnen raken. Het is inderdaad waar dat signalen van mogelijke eerdere dreiging voor hen vaak lastig te herkennen zijn en dat verdere deskundigheidsbevordering rond de thema's eengerelateerd geweld en huwelijksdwang nodig is. Daarom is dit voor het kabinet een speerpunt.

Voor de vrouwenopvanginstellingen zijn inmiddels handreikingen voor aanmelding en intake en begeleiding van slachtoffers van eengerelateerd geweld gereed en getest in 4 regionale bijeenkomsten met medewerkers van de vrouwenopvang. Vervolgens zijn deze handreikingen getest op kwaliteit in een expertmeeting. De handreikingen worden op een voor alle beroepsgroepen toegankelijke website geplaatst. De handreikingen nazorg en ketenaanpak worden dit voorjaar afgerond.

De Wet verplichte meldcode 'Huiselijk geweld en kindermishandeling', die naar verwachting per 1 januari 2011 wordt ingevoerd, zal een bijdrage leveren aan vroege signalering van eengerelateerde problematiek en het daadwerkelijk opvolgen van deze signalen met acties door de daarvoor

verantwoordelijke instanties. Vooruitlopend op de wet is op 1 februari 2010 het 'Basismodel Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling' verschenen. Dit basismodel geeft alle professionals een instrument in handen welke als basis dient voor het opstellen van een code voor de eigen organisatie of praktijk.

Van belang is verder dat een afhandeling van meldingen binnen een heldere structuur plaatsvindt. Het is een verantwoordelijkheid van (centrum)gemeenten als regievoerder in de aanpak van huiselijk geweld om de mogelijkheden voor advies, melding en interventie bij eengerelateerd geweld toereikend te laten zijn. Hieraan draagt het kabinet op diverse manieren bij. Ik verwijs hiervoor naar de vijfde voortgangsrapportage eengerelateerd geweld¹ en de kabinetsbrief van 16 november 2009 inzake huwelijksdwang en achterlating.²

Vraag 5

Heeft de remigratie van het gezin, inclusief het betreffende meisje, de vele hulpverleners inderdaad verrast? Zo ja, hoe heeft dat kunnen gebeuren? Zo nee, wisten hulpverleners dan van de aanstaande remigratie?

Antwoord 5

De melding van de school op 2 maart 2009 dat het gezin in het land van herkomst was, heeft de betrokken instanties verrast. Kort daarvoor waren de signalen in de contacten met het meisje – onder meer een contact dat de politie op 13 februari 2009 met het meisje had - positief en wees een analyse van een extern deskundige niet op mogelijke risico's.

Vraag 6

Is er inderdaad een strafzaak in voorbereiding? In hoeverre is een aanklacht van het betreffende meisje daarvoor nodig?

Antwoord 6

Door Bureau Jeugdzorg Haaglanden is in mei 2009 - na de melding van de school dat het gezin naar het buitenland was vertrokken - aangifte gedaan, waarna een strafrechtelijk onderzoek is gestart. Aangifte van betrokkene zelf was hiervoor niet noodzakelijk. Het Openbaar Ministerie kan ambtshalve onderzoek doen en vervolgen.

Vraag 7

Bij welke autoriteiten was de genoemde casus bekend? Was zij bekend bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), Bureau Jeugdzorg, de politie, de GGD of bij andere autoriteiten? Zo ja, welke?

Antwoord 7

De casus was in 2006 bekend bij de school, bij Bureau Jeugdzorg, het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en bij het wijkbureau van politie. In 2008 is de casus bekend geworden bij alle instanties die in het Kernteam Eengerelateerd Geweld in Den Haag samenwerken. In 2009 raakte ook het Openbaar Ministerie betrokken (zie ook mijn antwoord op vraag 6).

Vraag 8

Is deze casus inderdaad in cursus of training gebruikt? Zo ja, deelt u de mening dat deze casus dan klaarlijk als een exemplarisch geval van (dreigende) eerwraak werd beschouwd?

Antwoord 8

In het Kernteam Eengerelateerd Geweld is de casus besproken. Doel van het bespreken van zaken in dit overleg is het leren (deskundigheidsbevordering) en het ontwikkelen en doorontwikkelen van protocollen en structuren ter ondersteuning van de aanpak van eengerelateerd geweld in Den Haag.

Vraag 9

Bent u op de hoogte van de huidige verblijfplaats van het meisje? Zo nee, wat gaat u doen om daar wel achter te komen en wat gaat u doen om haar deze keer wel de nodige bescherming te bieden?

---

¹ Kamerstukken II, 2008-2009, 30 388, nr. 34.

² Kamerstukken II, 2009-2010, 32175, nr. 2.

Antwoord 9

Ja.

Vraag 10

Bent u bereid deze hele casus, vanaf de eerste signalen dat er sprake zou kunnen zijn van eerwraak, sharia-huwelijk of een andere voor het meisje onwenselijk en ongewenste situatie tot aan het moment van haar remigratie, te analyseren en daarvan – geanonimiseerd – de Kamer op de hoogte te stellen, indien nodig vertrouwelijk? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke korte termijn kan de Kamer dit bericht verwachten?

Antwoord 10

Ja. Bijgaand ontvangt u ter vertrouwelijke kennisneming het feitenrelaas dat mij door de burgemeester van Den Haag, namens de lokale driehoek, beschikbaar is gesteld.

Antwoorden van de minister van Justitie, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken op de vragen van het lid Sterk (CDA) over een meisje uit Den Haag dat na een gedwongen huwelijk en de daaropvolgende problemen spoorloos is. (Ingezonden 15 oktober 2009, nr. 2009Z19003)

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Getrouwd op haar dertiende»? Deelt u de mening dat dit een tragisch geval betreft en nooit had mogen gebeuren?

Antwoord 1

Ja, waar mogelijk moet worden voorkomen dat jonge meisjes in zulke situaties belanden. Gezien het vervolg van uw vragen merk ik op dat betrokkene een andere nationaliteit heeft dan de Turkse.

Vraag 2

Op welke wijze vindt de samenwerking tussen Nederland en Turkije plaats om het VN-Vrouwenverdrag uit te voeren, specifiek in het kader van artikel 16 van dit verdrag dat stelt dat vrouwen gelijkwaardig zijn en gedwongen huwelijken in strijd zijn met de gelijke rechten van vrouwen? Op welke manier draagt de Europese Unie en de Europese delegatie in Turkije hieraan bij?

Vraag 3

Deelt u de mening dat een goede samenwerking op het gebied van vrouwenrechten noodzakelijk is om uithuwelijking, gedwongen seks en andere inbreuken op de vrijheidsrechten te voorkomen?

Antwoord vragen 2 en 3

Het kabinet investeert in verbetering van de positie van vrouwen en handhaving van de mensenrechten in herkomstlanden, mede ter voorkoming van de genoemde inbreuken. Zo spreken Nederland en EU-partners derde landen die partij zijn bij het VN-Vrouwenverdrag en de bepalingen in dit verdrag schenden, voortdurend aan in het kader van onder andere het VN-landenexamen (Universal Periodic Review). Turkije is dit jaar aan de orde. Nederland zal die gelegenheid gebruiken om de realisering van de rechten van vrouwen aan de orde te stellen. Daarbij zal onder meer worden nagegaan in hoeverre Turkije gevolg heeft gegeven aan de aanbevelingen die het Comité bij het Vrouwenverdrag (CEDAW-comité) in 2005 aan Turkije deed. Het Comité riep Turkije toen op de minimumleeftijd voor meisjes om te trouwen te verhogen en de wetgeving in overeenstemming te brengen met de verplichtingen uit de artikelen 2 en 16 van het Vrouwenverdrag.

Daarnaast vormen vrouwenrechten een centraal thema in de Raad van Europa. Dit geldt zowel voor normerende instrumenten, zoals voorkoming van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, als ten aanzien van monitoring. Zo heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zeer recent nog een schending van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) geconstateerd, omdat Turkije onvoldoende maatregelen had genomen om een vrouw te beschermen tegen ernstig geweld door haar echtgenoot (de zaak Opuz).³

Ook in het kader van de toetredingsonderhandeling met Turkije vraag de EU aandacht voor de Rechten van vrouwen. Nederland heeft hier specifiek aandacht voor gevraagd tijdens de Raad van december 2009 (zie ook verslag van de Raad Algemene Zaken, met kenmerk, 21501, nr. 939).

Vraag 4

Kunt u via de Nederlandse ambassade de Turkse instanties oproepen om een onderzoek te doen naar de huidige situatie van Suat en naar de strafbare feiten die zijn begaan door de betreffende vrouw onder de minimale leeftijd van 18 jaar uit te huwelijken?

Vraag 5

Zijn er mogelijkheden om dit meisje op te sporen en terug naar Nederland te laten keren? Zo ja, bent u van plan daar actie op te ondernemen?

---

³ Case of Opuz v. Turkey (application no. 33401/02), European Court of Human Rights (third section); 9 June 2009.

Antwoord vragen 4 en 5

Personen die rechtmatig in Nederland hebben verbleven en tegen hun wil in het buitenland zijn achtergelaten, kunnen - wanneer zij zich tot een ambassade in het buitenland kunnen wenden, in voorkomende gevallen met hulp van de IND in samenwerking met de Nederlandse ambassade - terugkeren. Uit telefonisch contact dat kort geleden met Suat is gelegd, blijkt echter niet dat er in haar geval van een onvrijwillig vertrek sprake is.

Antwoorden van de minister van Justitie, mede namens de ministers voor Wonen, Wijken en Integratie en voor Jeugd en Gezin op de vragen van het lid Karabulut (SP) over de aanpak van eengerelateerd geweld in Den Haag. (Ingezonden 16 oktober 2009, nr. 2009Z19104)

Vraag 1

Bent u van mening dat de Haagse aanpak van eengerelateerd geweld ten aanzien van S. gefaald heeft en remigratie van S. voorkomen had kunnen worden? Zo ja, wat is er volgens u mis gegaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Uit de aan mij verstrekte informatie blijkt dat op verschillende momenten door diverse instanties risico's zijn afgewogen en inschattingen zijn gemaakt met betrekking tot de wenselijkheid en de mogelijkheden voor ingrijpen. Het is teleurstellend dat de autoriteiten niet sneller grip hadden op de situatie. Ik teken daarbij aan dat de opstelling en verklaringen van betrokkene zelf daarbij een belangrijke rol hebben gespeeld. Overigens blijkt uit recente contacten met het meisje dat er geen sprake is van eerwraak of van een onvrijwillig vertrek uit Nederland.

Vraag 2

Waar is S. nu? Is de overheid op zoek naar S.? Zo ja, op welke manier en welke middelen worden gebruikt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De verblijfplaats van betrokkene is bekend. Met het oog op haar privacy doe ik daarover echter geen mededelingen.

Vraag 3

Wilt u de casus van S. nader onderzoeken en de Kamer hierover informeren? Zo nee, waarom wilt u dit niet onderzoeken?

Antwoord 3

Ja. Bijgaand ontvangt u ter vertrouwelijke kennisneming het feitenrelaas dat mij door de burgemeester van Den Haag, namens de lokale driehoek, beschikbaar is gesteld.

Vraag 4

Bent u van mening dat de vader van S. strafbaar is? Zo ja, wordt de vader van S. vervolgd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Door Bureau Jeugdzorg Haaglanden is in mei 2009 - na de melding van school dat het gezin naar het buitenland was vertrokken - aangifte gedaan, waarna strafrechtelijk onderzoek is gestart. Lopende dit onderzoek kan ik daarover geen mededelingen doen.

Vraag 5

Staat deze casus op zich of komt dit vaker voor? Zo ja, hoe vaak?

Antwoord 5

Er is geen exacte informatie omtrent de omvang van huwelijksdwang en achterlating beschikbaar. Om hier meer zicht op te krijgen, wordt binnen de vrouwenopvang een landelijk registratiesysteem voor gegevens van mogelijk eengerelateerde geweldzaken geïmplementeerd. Er is in oktober 2009 een start gemaakt met een eerste verzameling van kwantitatieve gegevens over de periode januari t/m augustus 2009 bij alle instellingen binnen de vrouwenopvang. De Federatie Opvang verwacht voorjaar 2010 de meeste gegevens te hebben ontvangen en verwerkt. Verder zal in het eerste kwartaal van 2010 een publicatie van het Landelijk Expertise Centrum Eengerelateerd Geweld (LEC EGG) verschijnen, waarin wordt aangegeven hoeveel zaken in de periode 2007/2009 onder de aandacht van het LEC EGG zijn gekomen.

Vraag 6

Bent u van plan om naar aanleiding van deze casus extra maatregelen te nemen? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Deelt u de mening «dat Nederlandse instanties nog steeds onderschatten hoe gevaarlijk en ook slinks eerwraak kan zijn» van A.? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo nee, waarom deelt u de mening niet?

Antwoord vragen 6 en 7

Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op vragen 3 en 4 van het lid Arib van 15 oktober 2009.

Vraag 8

Wat is er gedaan met de meldingen en zorgen van A.?

Antwoord 8

De meldingen en zorgen van A. - die bekend stond als deskundige op het gebied van eergerelateerd geweld - zijn in het advies van Bureau Jeugdzorg Haaglanden meegenomen.

Vraag 9

Is het waar dat A. bedreigd wordt? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord 9

Ik beschik niet over informatie waaruit blijkt dat A. bedreigd wordt.

Vraag 10

Is het bericht waar dat A. uit het kernteam eergerelateerd geweld is gezet? Zo ja, waarom?

Antwoord 10

De burgemeester van Den Haag heeft mij bericht dat A., die deel uitmaakte van het Kernteam Eergerelateerd Geweld (KEG), informatie tegen de eisen van geheimhouding in naar buiten heeft gebracht. Hiermee werd niet alleen de privacy- en geheimhoudingsafspraken die er gelden voor een dergelijk overleg geschonden, maar ook het vertrouwen binnen het Kernteam. Bovendien kan publiciteit het strafrechtelijk onderzoek bemoeilijken. Aangezien het optreden van A. de samenwerking in ernstige mate heeft gefrustreerd, heeft de directeur GGD, onder wiens eindverantwoordelijkheid het KEG draait, in juli 2009 schriftelijk aan de werkgever van A. laten weten het schenden van de afspraken rond privacy en geheimhouding onacceptabel te vinden. Hij heeft meegedeeld dat de heer A. niet meer welkom is in het KEG.

Vraag 11

Is het waar dat jeugdzorgmedewerkers geen les krijgen over eergerelateerd geweld? Zo ja, hoe verhoudt het niet krijgen van les zich met de doelstelling «dat hulpverleners in staat gesteld worden om (dreiging van) eergerelateerd geweld te herkennen» en de doelstelling «dat hulpverleners in staat gesteld worden om (potentiële) slachtoffers van eergerelateerd geweld te helpen» uit het project 'eergerelateerd geweld' van het ministerie van justitie? Zo nee, welk percentage van de Haagse jeugdzorgmedewerkers krijgt les over eergerelateerd geweld?

Antwoord 11

De Minister voor Jeugd en Gezin heeft, samen met de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie, een programma voor diversiteit in het jeugdbeleid in uitvoering. Daarmee worden mensen die in de jeugdzorg werken in staat gesteld hun 'interculturele competenties' te verbeteren, waardoor problemen onder jeugdige migranten - waaronder dreiging van eergerelateerd geweld - beter kunnen worden onderkend. Op de thema's eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating zullen de bureaus Jeugdzorg en AMK's aanvullend worden geïnformeerd. Eergerelateerd geweld wordt daarnaast meegenomen in de Meldcode Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling.

Vraag 12

Welke concrete afspraken heeft de minister voor Wonen, Wijken en Integratie met gemeenten gemaakt over de ondersteuning van migrantenorganisaties door politie, gemeente en hulpverleners? Welke migrantenorganisaties zijn benaderd en waarom?

Antwoord 12

De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft met een aantal gemeenten afspraken gemaakt over het ontwikkelen van een lokale preventieaanpak.⁴ Het realiseren van een aanpak op basis van samenwerking tussen instanties en migrantengroepen en een lokale scholenaanpak staan centraal in de afspraken met de gemeenten. De gemeente, migrantenorganisaties en lokale instanties maken binnen deze context zelf afspraken over te betrekken partijen, de aard van de samenwerking en benodigde ondersteuning op lokaal niveau.

Vraag 13

Welke resultaten wil het kabinet concreet bereiken met de subsidie die het ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie afgelopen september aan gemeenten toegezegd heeft? Is het geld geoormerkt, zodat het uitsluitend aan de bestrijding van eengerelateerd geweld wordt besteed? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 13

Contact en samenwerking tussen instanties en zelforganisaties opent deuren voor meer wederzijdse bekendheid en vertrouwen en daarmee een betere aanpak van eengerelateerd geweld. Gedacht kan worden aan een betere informatievoorziening aan burgers en een hogere meldingsbereidheid onder migranten en vluchtelingen. De aanpak moet eind 2010 zo zijn gevorderd, dat concrete samenwerkingsafspraken een plaats hebben in de aanpak en gemeenten deze zelfstandig kunnen voortzetten.

De middelen ter stimulering van de aanpak door de genoemde gemeenten zijn verstrekt via het Gemeentefonds en zijn niet speciaal geoormerkt. Bij een bestuurlijk overleg, dat de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie en ik hebben met de gemeenten en migrantenkoepels die het programma 'Aan de goede kant van de eer' uitvoeren, zal worden gesproken over de voortgang. Bij die gelegenheid zal ook het inrichten van een heldere en toegeruste meldstructuur aan de orde komen.

Vraag 14

Hoe staat het met de invoering van het landelijk registratiesysteem eengerelateerd geweld?

Antwoord 14

Hiervoor verwijs ik naar het antwoord op vraag 5.

Vraag 15

Wordt de aanpak van eengerelateerd geweld structureel vanuit het Rijk gefinancierd? Zo ja, om hoeveel geld gaat het op jaarbasis en waar wordt het geld aan besteed? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 15

Voor de aanpak van eengerelateerd geweld was in 2009 circa €6,5 mln beschikbaar en in 2010 circa €8 mln. Dit geld wordt besteed aan de strafrechtelijke en bestuurlijke aanpak (o.a. financiering van het Landelijk Expertise Centrum Eengerelateerd Geweld, de integrale pilots in de gemeenten Rotterdam, Amsterdam en Almelo, de opleidingen van politie, Openbaar Ministerie en rechters), aan de opvang en bescherming van slachtoffers door VWS (o.a. pilots opvang ernstig bedreigde minderjarige en mannelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld), aan maatschappelijke preventie (o.a. uitvoering van het Meerjaren Kaderprogramma 'Aan de goede kant van de eer' en de gemeentelijke aanpak voor het realiseren van samenwerking tussen migranten- en vluchtelingengroepen, gemeente en instanties als onderdeel van de aanpak van eengerelateerd geweld, alsmede een aanpak met en op onderwijsinstellingen). Daarnaast wordt het onderwerp eengerelateerd geweld meegenomen in de aanpak van huiselijk geweld, bijvoorbeeld in de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en kindermishandeling en in het traject Beschermd en Weerbaar.

Vraag 16

Hoe en in welke mate wordt de deskundigheid van instanties die te maken krijgen met eengerelateerd geweld bevorderd?

---

⁴ Het betreft de gemeenten Arnhem, Den Haag, Delft, Deventer, Enschede, Hengelo en Eindhoven

Antwoord 16

Ik verwijs hiervoor naar het antwoord op vraag 4 van het lid Arib van 15 oktober 2009. Daarnaast wordt er op dit moment onder andere door Movisie en het Nederlands Jeugdinstituut een databank ontwikkeld. Via deze databank worden trainingen en cursussen op het gebied van vroege signalering van verschillende vormen van geweld (huiselijk geweld, eengerelateerd geweld, vrouwelijke genitale verminking en ouder(en)mishandeling) beschikbaar gesteld.

Antwoorden van de minister van Justitie, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de vragen van het lid Arib (PvdA) over *het verdwijnen van slachtoffers van eergereleerd geweld*. (Ingezonden 27 november 2009, nr. 2009Z22871)

Vraag 1

Herinnert u zich de zaak Suat die op haar dertiende is uitgehuwelijkt?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hebt u kennisgenomen van een vervolgerbericht over de verdwijning van Suat?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Wat vindt u ervan dat de politie Haaglanden en andere hulpverlenende instanties, zoals de jeugdzorg, geen uitsluitel kunnen geven of Suat daadwerkelijk het land heeft verlaten of nog in Nederland is en dat gevreesd wordt dat Suat slachtoffer is van eerwraak?

Antwoord 3

De verblijfplaats van het meisje is inmiddels bekend. Ik verwijs verder naar mijn antwoord op vraag 9 van uw vragen van 15 oktober 2009 en vraag 2 van de vragen van het lid Karabulut van 16 oktober 2009.

Vraag 4

Is het waar dat het nog steeds mogelijk is dat iemand uit het gezin, vaak de vader, familieleden uit het bevolkingsregister kan uitschrijven en dat op geen enkele wijze wordt nagegaan of er sprake is van migratie, remigratie of verhuizing binnen Nederland?

Vraag 5

Herinnert u zich het interpellatiedebat over achtergelaten vrouwen waarin de voormalige minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie de Kamer heeft toegezegd een brief aan gemeenten te zullen sturen waarin zij attent worden gemaakt op het verschijnsel achterlating en worden gewezen op de bevoegdheid om bij twijfel aan de juistheid van de aangifte van vertrek, degene namens wie de aangifte wordt gedaan, op te roepen om in persoon te verschijnen voor het geven van nadere inlichtingen?

Antwoord op vragen 4 en 5

De bedoelde brief aan gemeenten is op 30 juni 2005 verstuurd. In die circulaire zijn de gemeenten gewezen op de aangrijpingspunten die de Wet GBA biedt om de betrouwbaarheid van een aangifte van vertrek of verhuizing bij de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens te beoordelen. Indien een burger aangifte doet van verhuizing of vertrek namens de partner (en eventueel kinderen), maar zelf op het bestaande adres blijft wonen dan wel verschillende nieuwe adressen opgeeft, is er gerede twijfel aan de juistheid van deze aangifte mogelijk. In dat geval dient de gemeente de vertegenwoordigde op te roepen om in persoon te verschijnen tot het verschaffen van inlichtingen en een adresonderzoek op te starten. Hangende dit onderzoek wordt geen gevolg gegeven aan de aangifte.

Vraag 6

Heeft de vader van Suat aangifte gedaan van vertrek van Suat naar een ander land? Is de vader van Suat door de gemeente opgeroepen om in persoon te verschijnen voor het geven van nadere informatie over de verdwijning van Suat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Uit de door de gemeente beschikbaar gestelde informatie blijkt vooralsnog niet welke feiten zich in de casus Suat hebben voorgedaan rond de GBA in- en uitschrijving. Dit wordt momenteel nog nagegaan.

Vraag 7

Kunt u een overzicht geven van het aantal uitschrijvingen van kinderen en vrouwen uit landen zoals Turkije, Marokko, Somalië, Irak, Iran, Afghanistan en Pakistan over de afgelopen 5 jaar? Kan daarbij aangegeven worden in hoeveel gevallen de uitschrijvingen door vrouwen zijn gedaan?

Antwoord 7

Uit onderzoek in de GBA is gebleken dat in de periode 2005 tot en met 2009 in totaal 17.066 vrouwen en kinderen, afkomstig uit Turkije, Marokko, Somalië, Irak, Iran, Afghanistan en Pakistan, zijn uitgeschreven uit de GBA wegens emigratie naar het buitenland. Voor zover het daarbij ging om vrouwen, vond de aangifte in 7238 gevallen plaats door een ander en in 6376 gevallen door de vrouw zelf. Bij de kinderen werd in 3369 gevallen de aangifte door een ander gedaan en in 83 gevallen door het kind (van 16 jaar of ouder) zelf.

Vraag 8

Kunt u aangeven wat de werkwijze en de rol van het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) inzake de verdwijning van Suat is geweest? Is het waar dat het LEC EGG niet of nauwelijks in staat is geweest Suat te beschermen? Is het waar dat het LEC EGG niet over de juiste expertise beschikt om slachtoffers van eergerelateerd geweld daadwerkelijk te helpen? Welke consequenties worden verbonden aan het falen van het LEC EGG wanneer zij fouten maken?

Vraag 9

Deelt u de mening dat de zaak Suat niet op zichzelf staat en dat het noodzakelijk is een grondig en onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de werkwijze van het LEC EGG en naar andere zaken van eergerelateerd geweld en hoe het LEC EGG hiermee is omgegaan? Kan een overzicht gegeven worden van alle zaken die door het LEC EGG zijn behandeld, hoe deze zijn afgehandeld en wat er met de slachtoffers is gebeurd?

Antwoord vragen 8 en 9

Per 1 november 2008 is, onder de verantwoordelijkheid van de Korpschef Haaglanden, het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) geformaliseerd. Het LEC EGG heeft in de casus Suat geen rol gespeeld, mede aangezien deze zaak reeds sinds juni 2006 speelde. Deze zaak is door het regionale politiekorps behandeld, waarbij (met behulp van een deskundige) een risicoanalyse gemaakt. Dit is conform de landelijke methodiek. Een onderzoek naar de werkwijze van het LEC naar aanleiding van de zaak Suat is daarom niet zinvol.

De wijze waarop zaken van (mogelijk) eergerelateerd geweld bij het LEC EGG binnenkomen en worden afgehandeld, wordt beschreven in de rapportages van het LEC EGG. Recent is het tweede deelrapport verschenen. In het eerste kwartaal 2010 zal het derde deelrapport van het LEC EGG beschikbaar komen. Daarin wordt meer inhoudelijk ingegaan op de casuïstiek zoals die door het LEC EGG is afgehandeld. Beide rapportages zal ik na ontvangst aan uw Kamer toesturen.

Antwoorden van de minister van Justitie, mede namens de ministers voor Wonen, Wijken en Integratie en voor Jeugd en Gezin, de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op de vragen van het lid Karabulut (SP) over *huwelijksdwang, geweld tegen vrouwen en meisjes en volle eerwraakhuizen*. (Ingezonden 29 oktober 2009, nr. 2009Z19900)

Vraag 1

Wat gebeurt er na een melding van huwelijksdwang bij een hulpinstantie of bij de politie?

Antwoord 1

Wanneer er een melding van huwelijksdwang bij een hulpinstantie komt, dient de instantie een inschatting te maken welke hulp en interventie het meest adequaat is voor het (potentiële) slachtoffer. Kennis van de problematiek en mogelijke inzet van andere professionele instanties is daarbij van belang. In het geval van geweld in afhankelijkheidsrelaties kan de professional binnenkort gebruik maken van de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, die naar verwachting per 1 januari 2011 wettelijk verplicht zal worden. De hulpinstantie of politie kan contact leggen met het Steunpunt Huiselijk Geweld, voor advies of ondersteuning. De instantie kan regelen dat er op een andere manier hulp wordt ingezet om de situatie te de-escaleren (bijvoorbeeld via bemiddeling). Bij mogelijke eerkwesties en bij onmiddellijke dreiging moet de politie onverwijld worden ingeschakeld, en bij minderjarigen ook het AMK. Bij mogelijke risico's of onveiligheid voor de minderjarige moet de Raad voor de Kinderbescherming om onderzoek worden gevraagd. Zo nodig moet tijdelijke veilige opvang worden geregeld.

Indien een melding van huwelijksdwang, bijvoorbeeld via het AMK of SHG, ter kennis komt van de politie en er sprake lijkt van enig strafbaar feit, is er aanleiding om nader onderzoek te doen. Op basis van het aldus vergaarde bewijsmateriaal zal het Openbaar Ministerie een afweging maken of er voldoende basis is voor nader (strafrechtelijk) onderzoek. Vervolgens wordt over een eventuele vervolging beslist. Ook indien er geen sprake is van een strafbaar feit, zal de politie in dergelijke zaken in beschouwing nemen of hulpverlening noodzakelijk is en in samenspraak met betrokken instanties hieraan invulling geven. In die gevallen wordt door de politie een inschatting van de situatie gemaakt. In dat kader worden zo nodig maatregelen getroffen om te voorkomen dat de aangifte leidt tot escalatie van het conflict. Als op basis van de risicoanalyse blijkt van geweldsdreiging voor het slachtoffer dat aangifte doet, kan het (potentiële) slachtoffer op vrijwillige basis in een veilige (nood)opvang worden geplaatst. Als sprake lijkt te zijn van een conflictsituatie waarin escalatie dreigt, maar geen onmiddellijke geweldsdreiging bestaat, kan de politie ook een gesprek met de betrokkenen in kwestie aangaan en/of andere professionals inschakelen om conflicten te de-escaleren.

Vraag 2

Deelt u de mening dat hulpverleners, mits zij geen verschoningsrecht hebben, altijd aangifte moeten doen van moord, doodslag of verkrachting? Zo ja, worden hulpverleners hierover voorgelicht? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Zijn mensen die geen verschoningsrecht hebben en die geen aangifte doen van moord, doodslag of verkrachting strafbaar? Zo ja, waar bestaat deze straf uit en hoe vaak komt dit voor? Zo nee, bent u van mening dat dit strafbaar zou moeten zijn?

Antwoord 2 en 3

Op grond van artikel 160 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) geldt voor een aantal misdrijven, waaronder moord, doodslag en verkrachting, dat degene die van een van deze misdrijven kennis draagt, verplicht is daarvan onverwijld aangifte te doen. In beginsel kan het niet voldoen aan de in artikel 160 Sv opgenomen aangifteplicht strafrechtelijk worden gesanctioneerd, wanneer door het doen van aangifte het misdrijf had kunnen worden voorkomen of de gevolgen ervan hadden kunnen worden afgewend (artikel 136 Wetboek van Strafrecht).

Sommige professionals beroepen zich in dit soort situaties op hun verschoningsrecht. Het beroepsgeheim (verschoningsrecht) van professionals is echter niet absoluut. Onder bepaalde voorwaarden kan een melding worden gedaan.

In de toekomstige Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die ik samen met de Staatssecretaris van VWS en de Minister voor Jeugd en Gezin voornemens ben in te voeren, zal een meldrecht voor huiselijk geweld en eengerelateerd geweld worden opgenomen, zoals dat nu voor kindermishandeling is geregeld in de Wet op de jeugdzorg.

Vooruitlopend op de wet is op 1 februari 2010 het 'Basismodel Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling' verschenen. Dit basismodel geeft alle professionals een instrument in handen dat als basis dient voor het opstellen van een code voor de eigen organisatie of praktijk.

Vraag 4

Is de beschreven casus in het artikel «De verkrachting verzwegen» in Trouw aanleiding voor de politie om nader onderzoek te doen naar genoemde strafbare feiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Indien een casus zoals beschreven in het artikel 'De verkrachting verzwegen' in dagblad Trouw (dit is een andere casus dan de casus Suat) ter kennis komt van de politie, zal in de regel voldoende aanleiding bestaan om nader onderzoek in te stellen. Uit navraag bij de in het artikel genoemde persoon blijkt overigens dat deze voorbeeldcasus heeft gespeeld in 1983 en dat er destijds - voor zover kon worden nagegaan - noch door het slachtoffer, noch door de hulpverleners, melding of aangifte is gedaan bij de politie. Wat deze casus (evenals de casus Suat) duidelijk maakt is, met welke dilemma's hulpverleners in praktijk te maken krijgen en hoe belangrijk multidisciplinaire samenwerking tussen instanties is.

Vraag 5

Staat deze casus op zich of komt dit vaker voor? Zo ja, hoe vaak?

Antwoord 5

Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op vraag 5 van uw vragen van 16 oktober 2009.

Vraag 6

Deelt u de mening van FORUM-directeur Sadik Harchaoui dat hulpverleners veel te schuchter zijn als het gaat om het doen van aangifte? Hoe gaat u ervoor zorgen dat er een eenduidig handelingsplan komt, opdat hulpverleners weten wat ze moeten doen en tijdig kunnen handelen wanneer dit soort situaties zich voordoen?

Antwoord 6

Ik verwijs hiervoor naar het antwoord op de vragen 2 en 3. Voor vragen over het uitwisselen van informatie met andere beroepskrachten, is een wegwijzer 'huiselijk geweld en beroepsgeheim' ontwikkeld. Deze wegwijzer is digitaal beschikbaar via www.huiselijkgeweld.nl.

Vraag 7

Hoe wordt voorkomen dat de aangifte van verkrachting een katalysator voor geweld vormt? Hoe wordt omgegaan met ouders en andere familieleden, die mogelijk een bedreiging vormen voor het slachtoffer?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 8

Deelt u de mening dat er binnen een maand een derde «eerwraakhuis» moet komen en dat de evaluatie niet moeten worden afgewacht? Zo nee, wat gebeurt er met de afgewezen personen? Worden die elders opgevangen? Zo ja, waar? Welke aantallen betreft het en gaat het hierbij om een vorm van huiselijk geweld of eengerelateerd geweld?

Vraag 9

Waarom zitten de bestaande «eerwraakhuisen» vol? Is er een toename in huiselijk en eengerelateerd geweld of bieden deze huizen ook opvang aan slachtoffers van bijvoorbeeld huiselijk geweld? Zo ja, kunt u dat toelichten?

Antwoord vragen 8 en 9

Op 18 november 2009 heeft Uw Kamer een brief van de Staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport ontvangen met nadere gegevens over de twee pilots voor meisjes en jonge vrouwen die slachtoffers zijn of dreigen te worden van eengerelateerd geweld.⁵ Daarin wordt uitvoerig ingegaan op wat er gebeurt met de meisjes en jonge vrouwen die niet worden geplaatst

---

⁵ Kamerstukken II, 2009-2010, 30 388, nr. 35.

(in totaal 46 meisjes). Bij de intake voor de opvang wordt vastgesteld of er sprake is van (eengerelateerde) geweldsdreiging.

Er is nog onvoldoende zicht op de oorzaken van de toename van het aantal meldingen. Omdat de toename van het aantal meldingen vooral het afgelopen half jaar heeft plaatsgevonden, kan ook nog niet worden ingeschat of deze trend zich door gaat zetten. De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport volgt het aantal meldingen nauwlettend. Ook wordt met partijen overlegd om goede afspraken te maken over wat te doen bij niet-plaatsing bij de pilot. Op basis van deze acties wordt besloten of er nog aanvullende maatregelen nodig zijn.

Vraag 10

Deelt u de mening van de vrouwenorganisaties dat Bureau Jeugdzorg haar medewerkers beter op moet leiden over hoe om te gaan met slachtoffers van eengerelateerd geweld? Zo ja, wat gaat u hieraan doen en bent u van plan om extra middelen ter beschikking te stellen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Van belang is dat instanties als de Bureaus Jeugdzorg, die in aanraking kunnen komen met problematiek waar eer of eengerelateerd geweld een rol spelen, over voldoende kennis beschikken om een goede inschatting te kunnen maken van een zaak ten behoeve van hun handelen. Het kabinet creëert hiervoor randvoorwaarden via onder meer het programma diversiteit in het Jeugdbeleid en de Wet verplichte meldcode 'Huiselijk geweld en kindermishandeling', die naar verwachting per 1 januari 2011 wordt ingevoerd.

Vraag 11

Kan de Kamer de evaluatie van het pilotproject eerwraakhuizen, mede gezien de overvolle opvang, voor het kerstreces ontvangen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

De evaluatie van de tijdelijke opvang voor meisjes en jonge vrouwen die slachtoffer zijn of dreigen te worden van eengerelateerd geweld, was aanvankelijk eind 2010 gepland, maar zal nu versneld van start gaan. Het gaat hier om een inhoudelijk evaluatie. Voor de langere termijn is de Staatssecretaris van VWS een onderzoek gestart naar het stelsel vrouwenopvang om na te gaan of en hoe (de financiering van) het huidige opvangstelsel structureel moet worden aangepast aan de vraag van specifieke groepen, zoals slachtoffers van eengerelateerd geweld.

Vraag 12

Bent u bereid deze vragen vóór het geplande debat van 19 november a.s. over eengerelateerd geweld te beantwoorden?

Antwoord 12

Doordat ik niet tijdig kon beschikken over de informatie die voor de beantwoording van de schriftelijke vragen van Uw Kamer nodig was, is de aan de beantwoording gestelde termijn verstreken en is beantwoording van deze vragen voor het geplande debat van 19 november 2009 niet mogelijk gebleken.⁶

---

⁶ Zie ook mijn brief van 9 december 2009 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, Aanhangsel 967).